

VOORBLAD

Voorstel aan de Raad

Zaaknummer: Z/21/052099/272694
Datum collegebesluit: dinsdag 2 november 2021
Datum commissievergadering: donderdag 25 november 2021
Datum raadsvergadering: donderdag 16 december 2021

Soort Voorstel: Adviesnota
Onderwerp: Vaststellen transitievisie warmte
Portefeuillehouder: Wethouder Spil
Programma: 7.4 Milieubeheer

Kernboodschap: In dit plan, de transitievisie warmte, beschrijft de gemeente Voorschoten haar visie op de warmtetransitie. Dat is het geleidelijk overstappen van de verwarming van huizen en andere gebouwen met aardgas naar verwarming via een duurzame warmtebron. De eerste grote stap daarin is het opstellen van een transitievisie warmte, een opdracht vanuit het Rijk. Die geeft een eerste beeld van de route naar aardgasvrij en de beschikbare voorkeurswarmte-alternatieven per buurt in Voorschoten. Ook geeft de visie aan of er buurten zijn waar maatregelen (handelingsperspectief) vóór 2030 genomen kunnen worden.

Bijlagen: Ja
Bijlage 1: Transitievisie warmte 1.0
Bijlage 2: Rapportage technisch-economische analyse
Bijlage 3: Rapportage participatietraject

Beslispunten

1. De transitievisie warmte 1.0 vast te stellen;
2. De raming van het programma 7 milieubeheer met een bedrag van € 125.000 incidenteel in 2022 te dekken binnen de beschikbare middelen op taakveld 7.4 milieubeheer, programma 7;
3. De positieve effecten van de decembercirculaire 2021 voor het onderdeel transitievisie warmte te verwerken in de voorjaarsnota 2022;
4. De structurele financiële gevolgen van de transitievisie warmte te betrekken bij de kadernota 2023;

Relatie met:

- ☐ Agendapunt: (bijv. een aangehouden stuk of een stuk wat nog moet komen of al geweest is)
- ☐ Toezegging:
- ☐ Amendement/motie:
- ☐ Schriftelijke vragen:

Adviesnota aan de Raad

Onderwerp

Vaststellen transitievisie warmte

Samenvatting

In 2050 wil Nederland geen aardgas meer gebruiken bij het verwarmen van woningen en andere gebouwen. Verbranding van aardgas zorgt namelijk voor veel CO₂-uitstoot, en daarmee voor klimaatverandering. Op dit moment worden veruit de meeste huizen verwarmd met aardgas. Dit betekent dat de warmtetransitie, de overstap van fossiel naar duurzaam verwarmen, voor vrijwel iedereen gevolgen zal hebben. Hoewel 2050 nog ver weg lijkt, gaat de gemeente nu al aan de slag om in 2050 aardgasvrij te zijn. Voorschoten stapt dus over op duurzame warmte. De eerste grote stap hierin is het opstellen van de transitievisie warmte: het document dat nu voor besluit voor u ligt. De transitievisie warmte geeft een eerste beeld van de beschikbare route en voorkeurswarmte-alternatieven per buurt in Voorschoten. Ook geeft de visie aan of er buurten zijn waar maatregelen (handelingsperspectief) vóór 2030 genomen kunnen worden.

Hieronder is eerst de landelijke en lokale context geschetst die aan de transitievisie warmte ten grondslag ligt, waarna we dieper ingegaan op de visie zelf en de opbouw daarvan.

Landelijke ambities

Vrijwel alle landen ter wereld sloten in 2015 het Klimaatakkoord van Parijs. Hierin staat dat de opwarming van de aarde niet verder mag oplopen dan 2 °C vergeleken met het pre-industriële tijdperk, en dat de temperatuurstijging als gevolg van broeikasgassen bij voorkeur onder de 1,5 °C gehouden moet worden. Nederland werkte de afspraken van Parijs uit in een eigen Klimaatakkoord, dat onderdeel is van het Nederlandse klimaatbeleid. Het belangrijkste doel van dit Klimaatakkoord is dat de CO₂-uitstoot in 2030 49 procent minder moet zijn ten opzichte van 1990. Daarnaast moet in 2050 de uitstoot van broeikasgassen 95 procent verminderd zijn, dus bijna helemaal gestopt. Om dit te bereiken hebben de overheid, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties in het Klimaatakkoord afspraken gemaakt over de industrie, mobiliteit, de gebouwde omgeving, elektriciteit, landbouw en landgebruik. Volgens het Klimaatakkoord zijn gemeenten de regisseurs van de warmtetransitie in de gebouwde omgeving. De transitievisie warmte komt daarmee voort uit het landelijke Klimaatakkoord.

Lokale ambities

De gemeente Voorschoten heeft, net als alle andere gemeenten, een belangrijke rol in de uitvoering van het Klimaatakkoord. De gemeente heeft zichzelf als doel gesteld om in 2050 CO₂-neutraal te zijn. Hiertoe heeft de gemeente het team Lokale Energie Strategie Voorschoten opgezet, waarbinnen alle inspanningen op het gebied van de energietransitie samenkomen.

Zo heeft de gemeente Voorschoten samen met de andere gemeenten binnen de regio Holland Rijnland) een eerste regionale energiestrategie (RES 1.0) opgesteld. Eén van de afspraken in het Klimaatakkoord is dat 30 energieregio's in Nederland onderzoeken waar en hoe het best duurzame elektriciteit op land (wind en zon) opgewekt kan worden. Daarnaast wordt in regionaal verband onderzocht of warmte voor de gebouwde omgeving kan worden uitgewisseld. Welke warmtebronnen bijvoorbeeld te gebruiken zijn zodat wijken en gebouwen van het aardgas afkunnen. Waar er is ruimte en hoeveel? En of die die plekken maatschappelijk gezien acceptabel zijn en financieel haalbaar? Tot slot is ook de productie en toepassing van hernieuwbaar gas onderdeel van de RES. In een Regionale Energiestrategie (RES) beschrijft

elke energieregio zijn eigen keuzes. Op 10 juni 2021 is de RES 1.0 vastgesteld door de gemeenteraad van Voorschoten.

Ook de warmtetransitie is een belangrijk onderdeel van de RES en van de gemeentelijke Lokale Energiestrategie Voorschoten. De transitievisie warmte zal vanuit de verschillende programma's en projecten leidend zijn. In de transitievisie warmte beschrijft een gemeente hoe de route tot 2050 eruitziet als de gebouwde omgeving helemaal aardgasvrij is en dus CO₂-neutraal. Ook staat er in deze visie welke kansen er zijn tot aan 2030.

Na vaststelling van de visie gaat Voorschoten die kansen samen met de inwoners uitwerken in een routekaart. De routekaart geeft richting: wat kan welke wijk wanneer doen richting CO₂-neutraal. In buurtplannen werken we die kaart als gemeente en inwoners gedetailleerd uit per buurt. Vervolgens start de realisatiefase in die buurten waar nu mogelijkheden zijn om aan de slag te gaan. De lessen die de komende jaren worden geleerd nemen we mee in de herziening van de transitievisie warmte over vijf jaar, net als de technische ontwikkelingen en maatregelen van het Rijk de komende jaren.

Beslispunten

1. De transitievisie warmte 1.0 vast te stellen;
2. De raming van het programma 7 milieubeheer met een bedrag van € 125.000 incidenteel in 2022 te dekken binnen de beschikbare middelen op taakveld 7.4 milieubeheer, programma 7;
3. De positieve effecten van de decembercirculaire 2021 voor het onderdeel transitievisie warmte te verwerken in de voorjaarsnota 2022;
4. De structurele financiële gevolgen van de transitievisie warmte te betrekken bij de kadernota 2023;

Beoogd effect

Een breed gedragen transitievisie warmte voor de gebouwde omgeving, gedeeld met de inwoners en op een integrale wijze tot stand gekomen.

Argumenten

1.1 Het voorstel past in het landelijke beleid.

Met de uitvoering van de transitievisie warmte werkt de gemeente aan het landelijke beleid, zoals omschreven in het Klimaatakkoord om de gebouwde omgeving aardgasvrij te verwarmen in 2050.

1.2 Het voorstel past in het gemeentelijke beleid

Met de uitvoering van de transitievisie warmte wordt gewerkt aan CO₂-reductie zoals bepaald is in de Lokale Energie Strategie.

1.3 De gemeente betreft de samenleving

De gemeente heeft bij het opstellen van deze visie een intensief de inwoners en gebouweigenaren betrokken met een participatietraject. Dit traject heeft waardevolle informatie over de wensen en behoeften opgeleverd uit de samenleving over de opgave van de warmtetransitie. Die is verwerkt in de visie.

1.4 Met dit voorstel krijgt de gemeente meer inzicht

De gemeente krijgt met de visie inzicht in de warmtetransitie en de route naar 2050. Op basis van deze visie kan worden gestart met het vervolg. Dat is beschreven in het uitvoeringprogramma voor de komende vijf jaar.

1.5. Met deze visie informeren we onze inwoners en gebouweigenaren over het treffen van verduurzamingsmogelijkheden.

Deze transitievisie warmte bevat handelingsperspectief, oftewel: welke maatregelen kunnen inwoners en gebouweigenaren nu al nemen om bij te dragen aan de warmtetransitie en CO₂-reductie. Inwoners en gebouweigenaren krijgen waardevolle informatie over het treffen van verduurzamingsmogelijkheden, zoals isoleren. Deze informatie is beschikbaar op de website www.voorschoten.nl/voorschoten-aardgasvrij.

2-4.1 De activiteiten worden uitgevoerd met de klimaatmiddelen die beschikbaar gesteld worden vanuit de Rijksoverheid.

De gemeente hoeft daarmee geen extra middelen ter beschikking te stellen voor de uitvoering.

Kanttekeningen

1.1 De transitievisie warmte is nog geen uitvoerings- of realisatieplan

De transitievisie warmte beschrijft voor de warmtetransitie een route om in 2050 CO₂-neutraal te zijn. Daarnaast zijn kansen geïdentificeerd waar inwoners en gebouweigenaren nu al mee aan de slag kunnen om bij te dragen door middel van te nemen maatregelen aan de reductie van CO₂-uitstoot. Na vaststelling van deze visie kan de gemeente verder met het voorgestelde uitvoeringsprogramma. Dit programma omvat verschillende projecten die bijdragen aan het opstellen van het uitvoerings- en realisatieplan. Doel is om de betrokken belanghebbenden (waaronder de inwoners en gebouweigenaren) hierin intensief te betrekken.

1.2 De transitievisie warmte wordt voor vijf jaar vastgesteld voor de periode 2021 – 2026

De visie is een eerste stap in de warmtetransitie. In de komende jaren worden nieuwe ontwikkelingen, technologische innovaties, prijsontwikkelingen en meekoppelkansen verwacht. Daarom wordt de transitievisie warmte minstens elke vijf jaar herzien. In het handelingsperspectief staan alleen maatregelen genoemd waarvan we achteraf geen spijt kunnen krijgen.

1.3 Bij de uitvoering en realisatie zijn wij grotendeels afhankelijk van het Rijk

De gemeente is aangesteld als regisseur van de warmtetransitie. Om de warmtetransitie mogelijk te maken en te voldoen aan gestelde voorwaarden (onder andere tegen de laagste nationale kosten en woonlastenneutraal) zal het Rijk met gepaste maatregelen moeten komen.

Communicatie/Inwonersparticipatie

Bij de totstandkoming van de transitievisie warmte is een uitgebreid inwonersparticipatietraject uitgevoerd. Via verschillende participatiemethodes zoals een informatiekraant, vragenlijsten en online inwonerbijeenkomsten hebben meer dan 600 inwoners uit Voorschoten mee kunnen participeren over de transitievisie warmte. De resultaten van dit participatietraject zijn opgenomen in Bijlage 3: Rapportage participatietraject

Bij vaststelling van het raadsvoorstel zal er over dit besluit op de volgende manieren gecommuniceerd worden:

- Het besluit over de transitievisie warmte is openbaar en wordt via de gangbare besluitenlijsten bekend gemaakt
- Op de website van de gemeente Voorschoten www.voorschoten.nl/voorschoten-aardgasvrij wordt via een nieuwsbericht kenbaar gemaakt dat dit besluit in aangenomen.
- Via een nieuwsbrief aan alle betrokkenen aan het participatietraject.

Financiën

De lasten van dit voorstel bedragen vooralsnog €125.000 incidenteel en kunnen voorlopig worden gedekt binnen de begroting 2022 op taakveld 7.4 milieubeheer.

Vanuit het Rijk is in de miljoenennota bekend gemaakt dat er voor 2022 in totaal 73 miljoen euro beschikbaar gesteld wordt voor gemeenten voor uitvoering van het klimaatakkoord. Het is nog niet duidelijk hoe deze gelden verdeeld gaan worden onder de gemeenten en hoeveel beschikbaar is voor Voorschoten. Er wordt verwacht dat voor Voorschoten tussen de 100.000 en 150.000 euro beschikbaar komt met de decembercirculaire.

Vanaf 2023 is de verwachting dat de gemeenten via de algemene uitkering (AU) structurele middelen ontvangen voor uitvoering van het klimaatakkoord. De lasten van dit voorstel kunnen niet meer bedragen dan hetgeen via de AU uit het Gemeentefonds voor de transitievisie warmte wordt ontvangen.

Uitstel van de uitvoering van dit voorstel achten wij niet mogelijk, vanwege de verplichtingen uit het klimaatakkoord om voor 2030 een bijdrage te kunnen leveren aan de CO₂-reductie van de gebouwde omgeving.

Wij stellen voor de lasten voor 2022 te dekken door de op taakveld 7.4 milieubeheer, programma 7 beschikbare middelen zodat deze bij aanvang van het nieuwe jaar daadwerkelijk kunnen worden aangewend voor de TVW. Via de decembercirculaire 2021 zal de algemene uitkering uit het gemeentefonds incidenteel worden aangevuld. De consequenties van de decembercirculaire en de voor de TVW beschikbaar komende aanvullende middelen zullen worden verwerkt in de voorjaarsnota 2022. Voorgesteld wordt voorts om de structurele financiële gevolgen van de transitievisie warmte te betrekken bij de kadernota 2023.

Risico's

De gebouweigenaren hebben de uiteindelijke beslissingsbevoegdheid om de gewenste maatregelen te nemen die bijdragen aan de warmtetransitie en het doel om in 2050 CO₂-neutraal te zijn. Bij het opstellen van de buurtgerichte routekaarten zullen deze gebouweigenaren dus ook intensief betrokken worden. Daarbij zijn we als gemeente ook afhankelijk van landelijke maatregelen. De gemeente is aangesteld als regisseur van de warmtetransitie. Om de warmtetransitie mogelijk te maken en te voldoen aan gestelde voorwaarden (onder andere tegen de laagste nationale kosten en woonlastenneutraal) zal het Rijk met gepaste maatregelen moeten komen om de doelstellingen te kunnen behalen.

Duurzaamheid

De transitievisie warmte draagt bij aan de doelstelling om in 2050 CO₂-neutraal te zijn.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

A.R. de Graaf,
gemeentesecretaris

drs. N. Stemerding,
burgemeester

Besluit

Zaaknummer: Z/21/052099/272694

De raad der gemeente Voorschoten;

Gelet op *noem wettelijke grondslag*

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van dinsdag 2 november 2021,

besluit:

1. De transitievisie warmte 1.0 vast te stellen;
2. De raming van het programma 7 milieubeheer met een bedrag van € 125.000 incidenteel in 2022 te dekken binnen de beschikbare middelen op taakveld 7.4 milieubeheer, programma 7;
3. De positieve effecten van de decembercirculaire 2021 voor het onderdeel transitievisie warmte te verwerken in de voorjaarsnota 2022;
4. De structurele financiële gevolgen van de transitievisie warmte te betrekken bij de kadernota 2023;

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad der gemeente Voorschoten,
gehouden op 16 december 2021

de griffier,

drs. B.J. Urban

de voorzitter,

drs. N. Stemerding